

کتابخانه

علم ، صنعت و اخلاق دار هفته لی مجموعہ

ایتمه‌ج اولورسه ، عثمانی مالکنده اجنبی نفوذینک اوکی آلتی
غیرممکنندی ، حتی جزار احمد پاشانک تأدیبی طب‌ایدن فرالسه‌سفرینه
قارشى بومسکنی واضح صورتده اثبات ایلهمشدی . سفیر متصل
جزار احمد پاشانک فرانسزلره تهدیاتندن یخت‌ایدیور، حضوره تقریرلر
کوندربیودى . سلیم ثالث تقریر ترجمه‌سک کتاویه :

« حیا آمدن الجی بو تقریری نجه ورده‌لش . بو دولتی تحقر
دگلی . برودنده ایکی دولت اوله یالورمی . بوکار رئیس نجون جواب
ورمیش . شرطاً دعوائی آنک وضیفه‌سیدر . یوحسه سائر شی نه
قاریشیر . رئیس افندی مقدم الزام اقدم دوو یازمش ایدی . بوانعل
الزامدر . ادبیز کافره برافى جواب ورده‌سز » .
دیه یازدینی کی ، تقریرک عرض اولوندیغه دائر یازیلان تلخیصک
کتابنده :

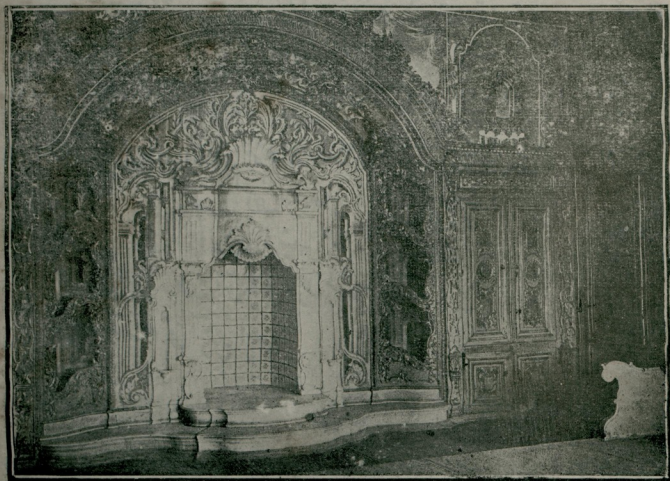
تساریخ

سلطان سلیم ثالثده خاق و ملیت محبتی

— یکن نسخه‌دن مابعد وختام —

« قاضیقام پاشا

اسیاتیانک بر بکک کیکی گلش والجی کی کلدی طوب آتوب
والقشلا دیلر . فرنک کیلرینک و بکک کیلری کلک قانون دکادر .
اسپنا الجی سته شمدی خیر کوندره‌سن . اوله شیلر آهسون . بوراسی

طوب قایی سراینده : سلطان سلیم ثالثک اوطامی

« تقریری کوردوم . عهدنامه مقتضای اوزره دعواسنه سوز
یوقدر . لاکن کافر حیرحواماتی یوزدن وطیقه‌سی اولیان خصوصى
نجون یازر . بنم وزرامک طلئنه وسائر حاله نه‌قارییر . انهابله‌یکتی
دعی استم . اگر جزای تأدیب ایده‌جک ایتم دعی آنک آهاسیله

فرنکستاندر . رضای عایونم یوقدر . بویه الفسلا فلان بویه‌شیلر
آهسولر . هم نیه گلش . نه‌مصالحه ایله . شمدی خیرین ایسترم .
سلطان سلیم ثالث بوخط عایونی علی‌المجله یازمشدی . حدقی هر
سطرنده آشکار اولیوردی . پک ایی بیلیوردی که ، بوسورنله حرکت

آتم . کافک اصرار داشته کوره جلوه‌ای جواب و برلک اقتضا ایدر
و جزا رک دخی خلاف عهدنامه حرکت اعمسی لازمدر . زیرا سائر
دوله دخی میراث ایدر . بو معاملاتی ترک ایدوب شرطه موافق
حرکت ایمی اقتضای اوزره جزا ره یازلی لازمدر .

عندی
قطب یا آخره
سه غیرتک
حقوق برطاق
مدعیانته قارشی
حق تسلیم
ایماندگری
طوره مامندی
شرطاً
هدایه
نه دخی
بویله بی ادانه
کلریدن ایتدی
وئیس بیغچه
دولتیه موارده
آنک لازمدر
زیرا بواکفرله
بلایع اولدنجیه
نواکری بواکری
یغاورلر . جزا
دخی خلاف
شرط حرکت
رضام یوندر
دکر تقریری
کادکده بقالم
نظام ویرولور
سلطان
سلیم ثالث
چندی مداخله
قطباً تحمل
ایدمن ، خارجی
سیاستده بو
مداخله‌ای
آله حق وجه
ایله حرکت

بنیم سرور اگر منم است تا حکام انزودن بر و ملاحظه
بوما ده بی خدایور که سلطان میسر اولد غده سوله ایتدی
ایدر ایدم مجلس تحت سلطنت میسر اولد غده سوله ایتدی
و فتری کلمه محتاج در ویدلر ایتدی چون یازمشم و فتری
دوم و اقبال لازم اولان شرط بالجمله بیز مشروطیت
سب اولندری لایقترین دیسون و فتری السقه یوم
بقدر فخر خطره کلندر ایشارت ایدرم زنده بر
حقار و ب مطالعه این و فخر خطره کلندر
نشر حکمرانی موجب اولجی و جمله نسخ ایدرم
کننده سن بقدر لیم بنم خطره کلندر
کلان ایتکندده میسر رابطه ویروب شود و لوله آه
بر نظام ویروب ایتدی دینیه ندم اخذ انتظام
قیاضه دکر رحمت آله یار و خیراد الیه سوله ایتدی
جنبه ایتدی موافق آیتیه آتم

بر تلخیص کتارندن : سلطان سلیم ثالث خط حاوی (طبی بووکلکده)
(خرننه اوراقده)

سلطان سلیم ثالث فرانسه انقلابن ظهوری سسته زنده فرانسه
ایلیپیننه قارشی بنه بویله برمعاملهده بولونشدی . اوزمانلر « فرانجه
دولتنده نوظهور اصحاب جمعیت ملیه که اختراع ایله دکری نظامی بین
فرانجه قرالی طرفندن وارد اولان نامه و مکتوب » عرض اولونمش ،
یازیلایق
جواننامه
پادشاهک بر
قاج جله
علاوه سی سفیر
طرفندن رحا
ایستدی
سلطان سلیم
بوتکلی شدله
رد ایش
تاخیرک کتارینه
شو سطرلی
یازمندی
« بویله
الهی سوزله
نامه حاویک
بر حرق تعمیر
اولق مناسب
دکادر طن
ایدمر . زیرا
بونک درجته
هرار حاضره
حاطره کلور
رئیس ایتدی
مطالعه ایلدکده
حارجه چقارور
فراخ الیخی
بوندر دوستی
بوزندن خیانتی
اظهار ایش
زیرا بوندن
اقدم جزا یاشا
یچون ویریدی
تقریرلی
و اندکی

فریادلی اوتولودادی . شمدی دولترنه زل درجه سی اولان ایلی
دعوا آنک حبله سندن ناشیدر . بوردوبه کتمک انتضا ایتدی .
هیچ شبهه یوقک ، سفیر قرال طرفنداری ایدی ، و سلطان
سلیم ثالثده قراک خوفی صباغه برقرره درج ایتدیرمک ایسته یوردی .
سلطان سلیم بونی قبول ایتدی ، چونکه فرانک وکیلی عداپتدکی
سفیرک اربله یابیدنی بولنزلرلر پک کوجیه کیتندی . حتی فرانسه
انقلابی « اداره امورک اهالی طرفندن رؤیت » اولوانجی صورتنده
« مجرد منظور حاوین بیورلیق » ایچون کندینینه عرض اولوندینی
زمان ، پک بمن اولان « تلخیص کتارینه شو جلای یازمندی
(فی ۲۲ ص ۱۲۰۳) :
« دولته خیانت ایدناری الیه بویله برینان الیه » .

ایندری . حتی افلاک و بودوده سی ایکن قتل ایدیان ماورویاتیک یکنی
استغنائیک بغدادن عفوئی انکثره ایلیپسی رجا ایتدیک زمانده عین
سیاستی تعقیب ایتدی :
« بوستغنا کدن موریاتیک مالی مقدم اصرار یوله سوال اولونش
ایدی . کار بیلیم دیو جواب ورمش ایدی . بوندن باشقه جله
مالیه قزنداشاری فریکستانه فرار ایتدی . صادق رعایا اولسه ایدی
قزنداشاری فریکستانه کیدرمیدی . هم انکثیز الیخی رسالیه بویله
ادامک اطلاق اولمی مناسبدر . بیلیم هله بویله وافته مناسب اولمق
کرکدر . جنگم موریاتیک مالی بیلور ایش . کندی بنه یازسون .
چیرودسون . بوجله خدمت و صدافتی اظهار ایدر ایسه اطلاق ایدم .
صدر اعظمه بویله یازمن » .

— ۳ —

سلطان سلیم ثالث بالکدره داخله اجنبی نفوذی قریما به پاشمازدی؛ خارجده ، اوروپا دولتری بیننده وقوعه کلان اتفاقاری ، اجرا ایدیلن تدبیرلری ده نظر دفته آلیردی . متلا اصرار مرده عقد ایدیلن روسیه - اسوچ اتفاقی سلطان سلیم ثالثک نظر دقتی جلب ایلیمشدی . بواقاف عثمانیارله قاضی شکادی . روسیه بزمله حرب ایتدیگی تقدیرده اسوچ قطعاً مداخله ایلیمه .

چکدی . نفط سلطان سلیم ثالث ، بو اتفاقا رو سیبه نه درجه قوت شخص اینه چکنه واقفدی . روسیه نك ، هر نه طرزده اولورده اولسون ، قوتلندی عثمانی دولتی ایچون مضر اولاجدی . پیلیوردی . بناء علیه اسوچ ایلیمسی طرفندن بو اتفاق عقیده دایر یازیلان تقریر ترجمه عرض اولوندی قزمان ، کناریته شو سطرلری یازدی :

« اسوچ مسقوله ایله اتفاق ایلیمسی حیلی مضر مادهدر . زیرا اسوچ مسقوله ایله هم حدود اولقی حبسیله مسقوله عظم فوئدر . یوکانلرین حالی بویه نئون اوزمردلر . عجا روسیه وانکدره نه صورت کسب ایدر . یونلرین حالی تصحیح آنک لازمدر . بز دخی اکا کوره نظا ورمک اقتضا ایدر . پروسیا المی سندن اسوچ مادهسی وکندولرینک فصل حرکت ایدمچکری سوال آنک لازم اولقی کرکدر . هله بوخصوساره رئیس اندی صرف ذهن اسون وانلر مصلحتلری چاکسدقاری کی بز دخی انلرک طرفدولری جلب ایتک لازمدر . رئیس اندیه سولیمسن . »

سلیم ثالث دولتی اوروپا اتفاقاری زمردهسه داخل ایتکه شدله طرفداردی ۱۲۰۱ - ۱۲۰۶ سفرینک خاتمنده پروسیا ایله تدانی براتفاق عقد ایدیلیمچکدی . یاش معاهدهسی عقد ایدیلکدن سوکرا ، سلطان سلیم ثالث بواقافک عقدی تنی ایدیلور ، قائمقام پاشایه یازدنی بیاض اوزرنیه برخطه ایلورده سیاسی فکرلری واضحا بیلدیریوردی :

« قائمقام پاشا

بمدالصلحه پروسیه وسائر دول متفکر ایله عمومی اتفاق تدانی عقد اولونه چی ایدی . اشته نجه مصلحهسی بمبدالصلحه تمام اولدی . مسقوله ایله مکلاهی شروع اولندی . بو تفصیل اولغدر . اسلندن

پروسیه وسائرلری بوک طالب ایدی . شدی هیچ سمجی انیورلر . بونک عجا اصلی ندر . رئیس اندی اراقی اراقی تجسس ایدمورمی . بوسقوف حالته بودومه قطع اولتین مصلحهی مکرویه کوره بوتلر ایله اتفاقه محتاج ایدک پروسیه وسائر متفکرینک شمدیکی حرکتلری ویتلری نه اولدیندن خبردار اولقی ویتجس ایتک البته بز کوره لازمدر . زیرا بویه سکرتلری البته پیوده دکدر . علی الخصوص

پروسیه قوال نجه ابراطو . وی له کو . رشیدلر . اول وقتدن بر پروسیه طرفدن دوله هیچ برشی . افاقد اولدی . کویا فریحه ماده سی چون کوشیدیلر . لاکین یالکن بو دکدر . رئیس اندی بونلری ماسیت ایله اقتضا ایدلندن حق ایتلیر بو ماده کوره صرف ایتدی بومللو امور رئیس اندینک وظیفه سیدر بولر .

دقت و قتیله هر ایتی ایتک لازمدر . دونکی یاشدن کلان نخر برانده مسقوله اسقیا ایتدیک محفلرین رایاسی سوردیکی یاشدیلر . بوحتوز خلاف شروط منازکدر . یچون شرط دعوا اعتسار البته بوماده زیاده دقت و احتیاط ایلرلی یازمسن . زیرا رعایا کیدکدکهره مملکت نه ایتیه یارار . مقتضای اوزره مؤکیا یازمسن .

— ۴ —

سلطان سلیم ثالث خزینة ملک اسرافه مانع اولقی ایستردی . میرینک حقوقی قوروقی ، ایه زیاده دقت ایتدیک مسئله لر دندی . حتی ثروت احساندن اولورده وفات ایدن بر شغصک میرنی ضبط ایدک ایتلیمسن ، فقط بالاخره ثروتک جزئی اولدنی آکلاشاندی . بوکا یازیلان تلخیصک کنارنده سلیم ثالث شو فکری دربان ایتدی :

« قائمقام پاشا

اگر بوتدر اینه اولادلر نه وزیله . لاکین زیاده اینه مسکره بن تصبیح ایدم . دندار اندی جوابه قادر اولماز . میرینک فامدهسی بویه شیلره اولور . دقت المسون . شرعاً میریه دوشن مالک برانچسندن کیم . »

بوخط مایون کوسه یوردی که ، سلطان سلیم ثالث ایتامک حزنونی عیانظه ایدیلوردی . دوشوندیکی نقطه ، قانونه مخالف حرکت ویت المالک

(خزینة واقعه)

شاهی ایلی . خلك ضررني قطعاً آرزو ایزدی . حق استانبوله
یا تبارك بومبسته مانع اولی ایچون همار پانی مارئندن تعین
اولونان انعام بر تاجیه عرضه اولونه بی زمانده ، شو مطالعه ده
بولونقدی :

نیم وزیرم

بو خصوصر دائماً دقت اولونه حق مادهلر ایکن حکام و مشایخن
بقیایم بر ارایبور . شدی بوسیل دخی بلم اجرا ایدم . بوله
شیرك نای خلدن ایله الفه تاییه بر پیور . کورم سی اصل دقت
واجرا ایدوسن .

سالم ثالث ، استنبولک انضباطی عاقله ایچون ، آنامولیدن
یافتی چوبوغی براتوب برچوق کیمسه لک استنبوله کلرئی آرزو
ایزدی . بوسلک اساساً سالیان قانونی زماندن بری تعقیب
ایدیلیدی . بوندده معده طعنه ده زراعت و تجارت سکنه کلهمی
ایدی . بوسله حقه یزلاق تلخه ک کتابه سلطان سالم فکرئی
شو صورته قیایدی :

بودنکرده مسطور اولئردن کرو کلش و اومدو . نجس
ایستدوب اگر عودت آتش واریشه تأدیب اوله . صلت میرزه
فرمان یازمق ایله اولاز . بعضی مقدمار یعنی حجت چوبیلری ترك
ایدوب حلق استانبه کلک عادت ایستکلردن ممالک حرابه موجب
بونو دائر مناسبی سوزله ایل روم الی اناضولونک اوجر قورارنه
نهایت حای برر فرمان یازقی اقتضایدر واتی ایده برده دوندن
برآمد . آمور اولسایله بوقدن جموعه دقت و نظام ورزه بوسلکله
وقفه قولرته دخی دققی تبه ایتمک و دائماً نجسدن حالی اولمق
لازمدر .

شیرك انضباطی سلطان سلیمک الیزاده اهمیت بریدی برسته
ایدی . کرک اوچاقده و کرک شیره انضباطلرئی کوردیکی زمان ،
چوق منار اولوردی . بوکی احواله تبدیل کردیکی زمان ، اکثریا
تصادف ایدردی . برده ده فوئنه لک شکر غوغای ایستکلرئی
کورمعدی . بو حاددن طوالبی بیان تأسف ایستیک زمان ده بومده
اولغاندر . دیلمعدی . فقط سلطان سالم ، بوکی مناسبیز کلاری
ایسته بوردی . بیاض آوزرته یازدیی برخط حایونه شو معامله ده
بولوندی :

نظام باشا

بو کیکی ماده اوله غندر دیش . بن پدر کونده چوقو دکل
ایدم . اون اوچ یاشده پدر وفات ایستی . هر زمان کیدرم . کرک
مونه لر بری بری ایله شکر ملایلا غوغای ایدرلر ایدی . لاکین
والله اعلم بوله ادبیزک کوردم . بوگون صنه لک یکیریلری
دو کولور و راحتیار شورایی ناحق دو کولرئی کندم کوردم ،
اگر یکیریلر صنه لک اوباسلر بروجه غوغا اولورلایدی . یکیریلر
صابت دیو هر کوشه باشلرینه اجدادلر بر فومعدر . انلر بوله آتش
دینکاری ایچون ضایع نیم فرشه دو کولک قباحی علمدو . شیخ اسلام
افندی خبر کوندوسین . فاحش صنه لردن برج دانه سین تی ایلسون
واظری براز قورقوتسون . بو فصل شیر . بن انده ایکن بوکونه
حرکتلر ایدم بولر . ساعر برلده الله بیلور نه یازلر . اورثاقی
فساده وارشی . کسه کسه یلور . سیاست قانندی . حلقه ده
اطاعت قانندی (سزده براز) بولمق براز قورقانیلر .

فالحقه سلطان سالمک انتظارسر لکله دشمنی ایدی . مملکت بو حاله
انتظامه نلاق بوزندن کیردیک یاییوردی . لک زیاده اهمیت بریدی
برقطعه ده ، یکجیری اوچاقده انضباطک محافظه می ایدی . برزینلی

ظاهر و رسم باشلاردن . شکایت مضن عرض ایدیلن تلخیص کناریه
یازدیی شوخطایونم بادشاهک انتظامه نه درجه لده اهمیت وردیکئی
آیات ایدمک وثیقه لردنر :

نیم وزیرم

صاحب عرضاک همای معلوم اولدی . لکین ایش بولنده
دکدر . حالا قانون جدید وضع ایله ایجاد و انشا ایلدیکم اوچاک
ایچنده بومشیرده و بورفاده ضابط نصل الورر . نیم هم اوچاکمک
نظام و رابطه سته دوام بقاسنه صرقدو . و الحاصل بوزانلود
طافه سیله و بوخیریلر ایله بو واجق دلخواه ملوکانه ام اوزره نظام
بولمچینی جوقدان معلوم اولدی . بویاده ملاحظه ایلیوب برصورت
حسته افراغ و نظام قویه ربط ایدم .

سلطان سالم اوچاک انضباطلرئندن ، رجال دولک بولمکلرئندن
مشکی ایدی . یازدیی تکدیر بر صوزلری صرف حکمدانق نفوذی
کوسترک ایچون یازبوردی . احواک قاریقانی نظر دقه آله حق
اولورسه ، کورولورک سالم ثالث بوسورته شدنی حرکت ایتمک
عیبوردی . روم ایلمده ، آنامولیدم متنفذاک باغبانه حرکتلری
فکرک سقانی اونی دلوون ایدیلوردی . وطنی اشتیاقن قورثارمق
ایچون قلعی ، قانی بر تدبیر اجرا ایتمک اونک ایچون الزم حکمنده
ایدی . جاتیک محصلی علی پاشا حقدنه یازدیی شو خط حایون ،
سلطان سالم ثالث نه صورته شدت ابراز ایلدیکئی آکلامق ایچون
کافی ایدی . بوخط حایونده شوبله ییدوردی :

« بوسکی تقریرلری نه کوندردیکز . محضر جلردن سوال ایدی
دیدم . آنه متکسر . سوال ایدن . چانکه وقاره حصاره و اینه برار
برووده و ممالک ضعیفی و سنجناغک نظامیچون ، مذک فرمازلر یازله
و کاراشنا مباشر تعین اوله . فکر مأمور اولمق عرض اوله .
اگرچه بولع پاشاناک تعقلاتلرئیک جلهی سیاست اولی لازمدر .
انجی ایلک تمیلدر . بوله باغبانه حرکتلری دوله زولدر و سائر
ممالک دخی سرایت ایدر . نجون بلاصی بوله حرکت اولندی دیو
اکیده شدید فرمازلر یازله . برکون اول نظامنه باقه . زرا بو حالده
قورسه غایت قنادر . نظامنه زیاده سی ایدم . »

سلطان سالم ثالث یکری سته یاقین برمدت کچه کوندوز بواشیلره
مغفول اولدی . سیاسی اتفاقلر غندی ، داخلی سکونک احاددهی ،
حتی لک اوقاق اغوش استعجاللرئیک انتظامی کی ، مسئله اوله اوغراشدی .
اردولک و دوناناناک حرکتی قرقاشنه و انجریه قدر تعقیب ایستی .
واقعا بولطرز حرکت بر حکمدار ایچون فضله و یورغونلق و برنجی
بر وظیفه ایدی . فقط دولتی اداره ایدنلر اومسند امنیه
لایق کیمسه لک عددی یک محدوددی . بونلری بیهم حال یاقیتدن
فوتکلور اتمک لازمدی . سلطان سالم ثالث ، هب بدوشنجه لری پتایب
اولدی . فقط تیه ده کوردیکی مکافات ، غنائی ملتی اومسند
بو تقدیرلره ، بر صمیمی مجتازه لایق اولمایلارده بولونددی آتبات
ایلمعدی .

بوک آتفه ، ۹۲ کاون اول ۱۹۱۷

احمد رفیعی